

La televisió a debat

En ple auge de les noves xarxes socials de comunicació, com Facebook i Twitter, la setmana passada la televisió va recuperar cert protagonisme. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) va anunciar que a partir de l'octubre reordenarà la seva oferta televisiva amb la desaparició del 3XL, la reducció de les emissions del Canal 33 i l'ampliació de la cobertura del canal esportiu Esport3. L'optimització de recursos en un moment de màxima competència és l'argument utilitzat per justificar aquesta reordenació. Paral·lelament, Televisió Espanyola va anunciar que està preparant un nou espai setmanal sobre la casa reial en què s'informarà de l'actualitat institucional de la família reial. Òbviament no s'explicita, però totes les lectures consideren aquest nou espai televisiu una estratègia per millorar la imatge de la institució monàrquica després de diversos episodis que han afectat la seva popularitat. Finalment, va sorgir la polèmica entorn del menyspreu informatiu que RTVE va fer de la manifestació de l'Onze de Setembre a Catalunya. Un tractament informatiu que els mateixos treballadors de TVE van qualificar de vergonyós recordant que disposaven dels mitjans necessaris per cobrir la informació.

La coincidència d'aquests esdeveniments entorn de la televisió convida a preguntar-se quin paper juga aquest mitjà de comunicació en la nostra societat. En un moment en què les possibilitats tecnològiques per accedir a la informació s'han multiplicat, si es compara amb el context en què va sorgir la televisió, persisteixen les lluites pel seu control. Com s'explica aquest fenomen?

Malgrat el desajust temporal, es pot trobar la resposta a aquesta qüestió al llibre que el 1974 va publicar el sociòleg Raymond Williams sota el títol *Television, technology and cultural form*. Una de les idees que hi defensa és que la televisió no esgota totes les tecnologies però que totes les lectures sobre la tecnologia es poden esgotar amb la televisió. El sociòleg ens recorda que el component tecnològic de la televisió supera altres canals de comunicació i, per aquesta raó, requereix una anàlisi diferent. Per entendre el paper social de la televisió, no n'hi ha prou preguntant-se qui diu què,

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

ça més minuts a informar dels esports que de la cultura. Segurament els esports tenen més audiència, però segurament la cultura aporta més capacitat crítica a la ciutadania.

En el cas del nou espai televisiu sobre la família reial que està preparant TVE cal anar més enllà del que es llegeix com a primera intenció: per què es decideix millorar la imatge de la família reial espanyola? Per què es parteix de la premissa social que la normalitat és que la família reial espanyola sigui exemplar.

D'aquesta manera es deslegitima qualsevol possibilitat de debat sobre la necessitat de la seva existència com a tal.

Finalment, cal plantejar-se la intenció del menyspreu informatiu que TVE va fer de la manifestació de l'Onze de Setembre a Catalunya. Clarament la resposta apunta a la voluntat de negar una realitat social que no agrada a determinats sectors polítics. Una intenció centrada a manipular l'esdevenir dels fets socials i orientada a controlar l'opinió pública. Aquesta actitud es repeteix, en diversos sentits ideològics, cada vegada que hi ha manifestacions multitudinàries. Sense anar més lluny, només cal pensar en el tractament informatiu que va rebre la manifestació que es va celebrar durant la darrera vaga general del 29-M. El que també va ser

una manifestació majoritàriament pacífica, familiar, festiva i reivindicativa es va presentar, en molts espais comunicatius, com una expressió de violència gratuïta sense contingut polític.

La televisió està plena d'intencions polítiques, malgrat que, com és lògic, sempre criden més l'atenció les que difereixen de les pròpies. Tal com deia Raymond Williams, la televisió, com tota tecnologia, fixa límits i restriccions. Aquests límits i restriccions afecten les pràctiques socials però no les controlen necessàriament. Els límits i les restriccions de la televisió es poden negociar, resistir, ignorar i impugnar. Es pot pressionar perquè la CCMA mantingui l'emissió del Canal 33, es pot ignorar el programa sobre la casa reial de TVE i es pot impugnar la mateixa TVE pel tractament informatiu de la manifestació de l'11-S. De la mateixa manera, es pot impugnar el tractament informatiu que TV3 va fer de la manifestació durant la vaga general del 29-M. La televisió no fa sinó reproduir els processos de lluita i resistència social de la societat.

SUSANA SUBIRANA

com ho diu, a qui ho diu i quin efecte té. Per entendre la funció social de la televisió cal preguntar-se, també, per la intenció: per què es diuen les coses. Si no es té en compte la intenció dels missatges televisius, aquests missatges es normalitzen i la televisió apareix com un agent de socialització neutre.

Des d'aquesta perspectiva, cal preguntar-se per la intenció comunicativa que hi ha darrere de la reordenació de l'espai televisiu de la CCMA. La primera lectura apunta a una prioritització dels espais esportius per sobre dels culturals i educatius. Una decisió que es basa en arguments econòmics i que no fa sinó redundar en el plantejament editorial global de la Corporació, que en els espais informatius dedica for-

Per entendre el paper social de la televisió no n'hi ha prou preguntant-se qui diu què, com, a qui i amb quin efecte. Cal preguntar-se també per la intenció